

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X BENDRUOMENĖS SKUNDO PRIEŠ ŠIAULIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJĄ IR APLINKOS APSAUGOS AGENTŪRĄ

2022 m. rugsėjo 22 d. Nr. 4D-2021/2-387
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstaigoje buvo gautas X bendruomenės atstovių X.Y., Y.Z. ir Z.X. (toliau kartu vadinama — Bendruomenės atstovės) skundą dėl Šiaulių rajono savivaldybės (toliau vadinama — Savivaldybė) administracijos ir Aplinkos apsaugos agentūros tarnautojų galimai biurokратиškais veiksmais (neveikimu) pažeidžiamų X bendruomenės narių teisių, kai netinkamai sprendžiami (nesprendžiami) X bendruomenei aktualūs klausimai dėl saugios ir švarios aplinkos užtikrinimo.

Remiantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 7 straipsnio 2 dalies nuostata, nustatančia, kad Seimas skiria vieną Seimo kontrolierių valstybės institucijų ir įstaigų pareigūnų veiklai tirti ir vieną Seimo kontrolierių savivaldybių institucijų ir įstaigų pareigūnų veiklai tirti, tyrimo dalį dėl Savivaldybės administracijos tarnautojų veiksmų (neveikimo) atliko ir tyrimo išvadas dėl jo teikia Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė Milda Vainiutė, o tyrimo metu nustatytų aplinkybių, kiek jos susijusios su Aplinkos apsaugos agentūros tarnautojų veiksmais (neveikimu), vertinimą atliko Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė Erika Leonaitė.

2. Skunde Seimo kontrolierėms Bendruomenės atstovės, be kita ko, rašė:

2.1. „Kairių miestelyje, Šiaulių rajone veiklą vykdo atliekų tvarkymo įmonė UAB „Virginijus ir Ko“ (toliau – Įmonė), kurios vykdomai veiklai dėl aplinkos taršos, galimo poveikio sveikatai prieštarauja Kairių miestelio gyventojai (toliau – Gyventojai).“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta)

2.2. „Gyventojai ne kartą kreipėsi į institucijas, vykdančias ūkio subjektų priežiūrą, kad būtų uždrausta šios įmonės veikla, tačiau visada susilaukia tik biurokratinio atsirašinėjimo nepriimant jokių sprendimų šios veiklos nutraukimui, neatsižvelgiant į Gyventojų išsakomus pasisakymus ir reikalavimus gyventi saugioje aplinkoje. Įmonė pradėjo veiklą negavusi Gyventojų sutikimo, neįteisinusi veiklos pagal teisės aktų reikalavimus ir toliau plečia savo vykdomos veiklos apimtį neatsižvelgiant į Gyventojų prieštaravimus. Įmonei vykdamai veiklai kasmet daugėja neigiamų faktorių įtakojančių saugią gyvenamąją aplinką. Gyventojų aplinka teršiama šiukšlėmis, didėja graužikų ir vabzdžių, kurie perneša infekcinių ligų sukėlėjų, populiacijos, teršiami gruntiniai vandenys, dažnėja triukšmas sklindantis iš teritorijos, šiltuoju metų laikotarpiu dažnėja epizodiškai sklindantys kvapai. Šiuo metu Įmonė atlieka veiklos plėtros veiksmus siekiant perdirbti plastiko atliekas, kai Įmonės teritorijos ribos sutampa su Gyventojų gyvenamosios aplinkos sklypų ribomis, neatsižvelgiant į Gyventojų prieštaravimus. [...]“

2.3. „Nepavojingų atliekų tvarkymo įmonė UAB „Virginijus ir Ko“ (toliau – Įmonė) iš UAB „Natūralios sultys“ 2015-08-07 įsigijo pramonės ir sandėliavimo objektų bei komercinės paskirties objektų teritoriją su gamybos, pramonės paskirties pastatais Plento g. 2D, Kairiai, Šiaulių r. sav. – žemės paskirtis atitinka paskirtį numatytą Kairių miestelio bendrojo plano sprendiniuose P1-2 – pramonės ir sandėliavimo įmonių statybos (teritorija, skirta pramonės ir gamybos įmonių, sandėlių, terminalų bei kitų sandėliavimo objektų statybai). Įmonė kreipėsi į Aplinkos apsaugos agentūrą, kuri 2016-03-23 priėmė atrankos išvadą, kad planuojamai ūkinei veiklai – nepavojingų atliekų tvarkymui poveikio aplinkai vertinimas neprivalomas ir 2016-05-26 Kairių aikštei išduotas Taršos leidimas Nr. TL-Š.9-10/2016.“

2.4. „Atkreipiame dėmesį, kad LR ŽŪM ir LR AM 2002-01-20 įsakymu Nr. 3D-37/D1-40 patvirtintas „Pagrindinės tikslinės žemės naudojimo paskirties žemės sklypų naudojimo būdų turinys, žemės sklypų naudojimo pobūdžių sąrašas ir jų turinys“, kurio nuostatomis Įmonės vykdoma veikla prieštarauja Kairių miestelio bendrojo plano sprendiniams. Atliekų tvarkymo Įmonė savo veiklą gali vystyti teritorijoje, kurios naudojimo būdas – Atliekų saugojimo, rūšiavimo ir utilizavimo teritorijos. Žemės sklypų naudojimo būdo turinys – Atliekų saugojimo teritorijos, kuriose vykdomas neterminuotas atliekų (pavojingų, nepavojingų arba inertinių) kaupimas, laikymas neribotą laiką specialiaame tam skirtame įrenginyje ar teritorijoje, siekiant jas naudoti ar šalinti, rūšiuoti surinktas atliekas pagal medžiagas, siekiant jas perdirbti ar naudoti.“

2.5. „Kreipėmės į Šiaulių r. sav. administraciją, su klausimu ar Įmonė yra pateikusi prašymą tokiai veiklai. Šiaulių rajono savivaldybės administracija 2021-01-29 rašte Nr. S-219(3.24e) „Dėl 2021-01-06 viešojoje erdvėje įvykusiam PVSV ataskaitos aptarimo susirinkimui pateiktos pretenzijos“ teigia, kad Šiaulių rajono savivaldybės administracija yra išdavusi UAB „Natūralios sultys“ 2010-03-19 Statybos leidimą Nr. LNS-67-100319-00048 sandėlio (7F1g) statybai (projekto koregavimas), priestato statybai (sandėliavimo paskirtis) Šiaulių r. sav., Kairių sen., Kairių mstl., Plento g. 2D, žemės sklype, kurio kadastro Nr. 9124/0007:46.

Savivaldybė informuoja, cituojame: Šiaulių rajono savivaldybės administracijos Architektūros ir paveldosaugos skyrius neturi jokių duomenų ir nėra išdavęs jokių leidimų vykdyti atliekų tvarkymo veiklą UAB „Virginijus ir Ko“ Šiaulių r. sav., Kairių sen., Kairių mstl., Plento g. 2D. Šiaulių r. sav. administracija 2021-03-08 Rašte Nr. SG-211(3.3E) į 2021-02-08 prašymą informuoja, kad „Žemės sklype Kairių mstl., Plento g. 2D, kadastro Nr. 9124/0007:46, vykdoma atliekų tvarkymo veikla, prieštarauja Kairių miestelio bendrojo plano sprendiniams, kadangi šioje teritorijoje nenumatyta atliekų saugojimo, rūšiavimo ir utilizavimo veikla“. UAB „Virginijus ir Ko“ nesikreipė į Šiaulių rajono savivaldybės administraciją [...] dėl vykdomos atliekų tvarkymo veiklos teritorijoje, kurios adresas Plento g. 2D, Kairių miestelyje, Šiaulių rajone ir Savivaldybės Architektūros skyrius neišdavė jokių leidimų vykdyti atliekų tvarkymo veiklą. Savivaldybė yra išdavusi UAB „Natūralios sultys“ 2010-03-19 Statybos leidimą Nr. LNS-67-100319-00048 sandėlio (7F1g) statybai (projekto koregavimas), priestato statybai (sandėliavimo paskirtis) Šiaulių r. sav., Kairių sen., Kairių mstl., Plento g. 2D, žemės sklype, kurio kadastro Nr. 9124/0007:46.“

2.6. „[...] seka išvados:

1. Aplinkos apsaugos agentūra 2016-05-26 išdavė Taršos leidimą Nr. TL-Š.9-10/2016 Kairių aikštei, kuri yra teritorijoje neatitinkančioje veiklos pobūdžio.

2. Nuo 2016-05-26 UAB „Virginijus ir Ko“ savo veiklą vykdo savavališkai tam nepritaikytuose pastatuose, patalpose ir teritorijoje.

3. Projektiniuose pasiūlymuose [*pastaba*: UAB „Virginijus ir Ko“ nuosavybės teise priklausančių „Sandėlio 7F1g, jo priestato ir sandėlio 9F1p(g) Plento g. 2D, Kairiuose, Šiaulių r., statybos projektas (laida A)“ projektiniai pasiūlymai] projektuojamo pastato paskirtis numatoma gamybos ir pramonės, o planuojama vykdyti nepavojingų atliekų (antrinių žaliavų, tekstilės, medienos ir kt.) tvarkymas, kuris apima atliekų surinkimą, laikymą ir apdorojimą prieš tolesnį naudojimą.“

2.7. „Įmonė, siekdama įteisinti SAZ, kuri sutampa su sklypo riba, 2021-01-06 pateikė PVSV ataskaitą svarstymui su visuomene, tačiau nesudarė galimybės susipažinti su Protokolu ir ataskaitą pateikė NVSC. Ataskaitoje numatoma veiklą vystyti teritorijoje, kurios gretimybės yra gyvenamoji aplinka. Planuojama paviršinius vandenį nuo neuždengtos teritorijos išleisti į gamtinę aplinką, neišvalius nuo biologinės taršos, o valant tik smėlį ir naftos produktus.“

2.8. „Nuolat susiduriame su atsirašinėjimu į raštus, kurie nukreipiami pagal kompetenciją, raštuose keliamos problemos mums yra svarbios, tačiau atsakymų į paklausimus negauname. Aplinkos apsaugos agentūra, Šiaulių r. savivaldybė nepagrįstai atsisako spręsti jų kompetencijai priklausančius klausimus, t. y. Įmonės veiklos nutraukimą.

Gyventojai susidūrė su biurokratizmu atsakant ir nagrinėjant teikiamus skundus bei vilkinant priimant sprendimus, t. y. Šiaulių r. savivaldybė ir Aplinkos apsaugos agentūra, kuri žinodama, kad įmonė veikia neatitinkant teisės aktų reikalavimams, neatsižvelgiant į gyventojų prieštaravimus tokios veiklos vykdymui, nesiima jokių veiksmų stabdyti Įmonės veiklą.“

3. Bendruomenės atstovės savo skunde Seimo kontrolierių prašo „[...] apginti Kairių miestelio gyventojų teisę gyventi saugioje ir sveikoje aplinkoje.“

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

4. Iš Bendruomenės atstovių kartu su skundu pateiktų dokumentų nustatyta:

4.1. X.Y. 2021 m. sausio 8 d. kreipimusi „Dėl 2021-01-06 viešojoje erdvėje įvykusiame PVSV ataskaitos aptarimo susirinkimui pateiktos pretenzijos“, kuris, be kitų institucijų, buvo adresuotas Nacionaliniam visuomenės sveikatos centrai prie Sveikatos apsaugos ministerijos (toliau vadinama – NVSC), Aplinkos apsaugos departamentui prie Aplinkos ministerijos (toliau vadinama – Aplinkos apsaugos departamentas) ir Savivaldybės administracijai, minėtosioms institucijoms pateikė X.Y. UAB „Virginijus ir Ko“ (toliau vadinama – Įmonė) iki poveikio visuomenės sveikatai vertinimo (toliau – PVSV) viešo aptarimo teiktą pretenziją. Minėtame kreipimesi X.Y. prašė „[...] kontroliuoti PVSV ataskaitos vertinimą ir informuoti apie vertinimo rezultatus“;

4.2. Savivaldybės administracija 2021 m. sausio 29 d. rašte Nr. S-219(3.24E), kuriuo buvo atsakyta į X.Y. 2021 m. sausio 8 d. kreipimąsi, be kita ko, buvo nurodyta:

„[...] Šiaulių rajono savivaldybės administracija 2021-01-28 raštu Nr. 210(3.25E) „Dėl UAB „Virginijus ir Ko“ vykdomos veiklos“ kreipėsi į Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos Šiaulių departamentą, Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos Šiaulių valdybą bei Aplinkos apsaugos agentūrą su prašymu pagal kompetenciją įvertinti, ar UAB „Virginijus ir Ko“ vykdoma veikla Kairių mstl., Plento g. 2D, atitinka teisės aktuose nustatytus reikalavimus ir nekelia pavojaus aplinkai bei žmonių sveikatai.

Informuojame, kad Šiaulių rajono savivaldybės administracijos Architektūros ir paveldosaugos skyrius neturi jokių duomenų ir nėra išdavęs jokių leidimų vykdyti atliekų tvarkymo veiklą UAB „Virginijus ir Ko“ Šiaulių r. sav., Kairių sen., Kairių mstl., Plento g. 2D.

Šiaulių rajono savivaldybės administracija yra išdavusi UAB „Natūralios sultys“ 2010-03-19 Statybos leidimą Nr. LNS-67-100319-00048 sandėlio (7F1g) statybai (projekto koregavimas), priestato statybai (sandėliavimo paskirtis) Šiaulių r. sav., Kairių sen., Kairių mstl., Plento g. 2D, žemės sklype, kurio kadastro Nr. 9124/0007:46. Gavę atsakymus iš anksčiau rašte minimų institucijų, Jus informuosime.[...]“;

4.3. X.Y. el. laiške, 2021 m. sausio 13 d. siųstame Įmonei, prašė užtikrinti galimybę visuomenei susipažinti su planuojamos ūkinės veiklos poveikio visuomenės sveikatai

vertinimo ataskaitos (toliau vadinama – PVSV Ataskaita) susirinkimo, įvykusio 2021 m. sausio 6 d. viešojoje erdvėje, protokolu;

4.4. NVSC Šiaulių departamento 2021 m. sausio 15 d. rašte Nr. 6-11 14.1.2 Mr)2-15349, kuriuo atsakyta į X.Y. 2021 m. sausio 8 d. kreipimąsi „Dėl 2021-01-06 viešojoje erdvėje įvykusiam PVSV ataskaitos aptarimo susirinkimui pateiktos pretenzijos“, be kita ko, nurodyta, jog „[...] prievolė rengti poveikio visuomenės sveikatai vertinimo ataskaitą atsiranda norint nustatyti sanitarinės apsaugos zonos ribas, vadovaujantis Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatymu. Išnagrinėję Jūsų rašte pateiktą informaciją, informuojame, kad NVSC Šiaulių departamentas, gavęs tinkamai įformintą poveikio visuomenės sveikatai vertinimo ataskaitą [...], pagal kompetenciją įvertins teisės aktų nustatyta tvarka visuomenės sveikatos saugos aspektu (dėl triukšmo ir kvapų). [...]“;

4.5. X.Y. X bendruomenės vardu NVSC, Aplinkos apsaugos departamentui, Savivaldybės administracijai, Įmonei ir Savivaldybės administracijos Kairių seniūnijai pateikė 2021 m. sausio 17 d. kreipimąsi „Dėl 2021-01-06 viešojoje erdvėje įvykusios PVSV ataskaitos aptarimo ir protokolo“ (toliau vadinama – 2021 m. sausio 17 d. kreipimasis). Šiame rašte be X.Y. X bendruomenės vardu pateiktų pasiūlymų PVSV Ataskaitos rengėjui ir naujai pateiktų klausimų, kurie, X.Y. nuomone, nebuvo atsakyti visuomenės susipažinimo su PVSV Ataskaita susirinkimo metu, buvo išdėstytos pastabos dėl PVSV Ataskaitos rengėjo nepateikto susirinkimo protokolo ir dėl to visuomenės neturėtos galimybės teikti pastabas dėl susirinkimo protokolo;

4.6. NVSC Šiaulių departamento 2021 m. sausio 21 d. rašte Nr. (6-11 4.80 Mr)2-21761 X.Y., kuriuo atsakyta į jos 2021 m. sausio 17 d. kreipimąsi, be kita ko, buvo nurodyta, kad „[...] prievolė rengti poveikio visuomenės sveikatai vertinimo ataskaitą atsiranda norint nustatyti sanitarinės apsaugos zonos ribas, vadovaujantis Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatymu. Išnagrinėję Jūsų rašte pateiktą informaciją, informuojame, kad NVSC Šiaulių departamentas, gavęs tinkamai įformintą poveikio visuomenės sveikatai vertinimo ataskaitą [...], pagal kompetenciją įvertins teisės aktų nustatyta tvarka visuomenės sveikatos saugos aspektu (dėl triukšmo ir kvapų). [...]“;

4.7. Aplinkos apsaugos agentūra 2021 m. sausio 29 d. rašte Nr. (30.4)-A4E-1200, adresuotame X.Y., kaip X bendruomenės atstovei, NVSC, Aplinkos apsaugos departamentui, Savivaldybės administracijai, Savivaldybės administracijos Kairių seniūnijai ir Įmonei, nurodė, jog Aplinkos apsaugos agentūra „[...] pagal kompetenciją negali spręsti Rašte išdėstytų poveikio visuomenės sveikatai vertinimo klausimų, todėl, vadovaujantis Viešojo administravimo įstatymo 11 straipsnio 4 dalimi, informuoja, kad atsakymo į Rašto klausimus neteiks. Į Rašte pateiktus Jums rūpimus klausimus, turėtų atsakyti PVSV ataskaitos rengėjai bei pagal kompetenciją Nacionalinis visuomenės sveikatos centras prie Sveikatos apsaugos ministerijos, nagrinėjantis PVSV ataskaitą. [...]“;

4.8. X.Y. 2021 m. vasario 8 d. kreipimusi Nr. 0208-01 „Dėl UAB „Virginijus ir Ko“ atliekų tvarkymo įmonės Plento g. 2D, Kairiuose poveikio aplinkai ir visuomenės sveikatai“, adresuotu NVSC, Aplinkos apsaugos departamentui ir Savivaldybės administracijai, pateikė pastabas dėl PVSV Ataskaitos, o taip pat akcentavo visuomenės informavimo apie parengtą PVSV Ataskaitą procese padarytus pažeidimus, nurodydama, jog:

„[...] Ataskaita parengta nesilaikant viešumą užtikrinančių procedūrinių reikalavimų, kurie patvirtinti Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. gegužės 13 d. įsakymu Nr. V-4 74 „Dėl Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatyme nenumatytų poveikio visuomenės sveikatai vertinimo atlikimo atvejų nustatymo ir tvarkos aprašo patvirtinimo ir įgaliojimų suteikimo“ (toliau – Įsakymas). [...] Visuomenei susirinkimo protokolas nebuvo pateiktas, nebuvo galimybės pateikti pastabas, kaip numatyta Įsakyme.“;

4.9. NVSC 2021 m. vasario 28 d. rašte Nr. (6 4.80 Mr)2-37459 X.Y., kuriuo atsakyta į Bendruomenės atstovės 2021 m. vasario 8 d. kreipimąsi Nr. 0208-01, be kita ko, nurodė:

„[...] Informuojame, kad NVSC, gavęs Ataskaitą, pagal kompetenciją vertina teisės aktų nustatyta tvarka visuomenės sveikatos saugos aspektu (dėl triukšmo, kvapų ir kt.). [...]

Atsakydami į Jūsų teiginius (4) „, prieštaraujame teiginiui, kad vykdoma veikla neviršija taršai leidžiamo kvapo koncentracijos verčių“ ir (8) „ataskaita parengta nesilaikant viešumą užtikrinančių procedūrinių reikalavimų, nesilaikant Tvarkos aprašo 13 ir 15 p. reikalavimų“, informuojame, kad pateiktoje poveikio visuomenės sveikatos vertinimo ataskaitoje kvapo sklaidos skaičiavimai (modeliavimas) nepateikti, o dėl viešumo procedūrų nesilaikymo poveikio visuomenės sveikatai vertinimo ataskaitos [...] rengėjui ir veiklos vykdytojui išsiųstas raštas su nurodytais Ataskaitos trūkumais ir nurodymu trūkumus pašalinti. [...];

4.1 0. Savivaldybės administracija 2021 m. kovo 8 d. rašte Nr. SG-211 (3.3E), kuriuo papildomai atsakė į X.Y. 2021 m. sausio 8 d. kreipimąsi, pateikė informaciją, gautą iš NVSC ir Aplinkos apsaugos departamento, bei, be kita ko, nurodė:

„[...] Informuojame, kad gavome atsakymus iš Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos Šiaulių departamento (toliau – NVSC Šiaulių departamentas) (2021-02-16 Nr. (6-11 14.12 Mr) 2-32644), Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos Šiaulių valdybos (2021-02-17, Nr. (14.5)-AD5-2605) ir Aplinkos apsaugos agentūros (2021-02-19, Nr. (30.4)-A4E-1982).

[...] Žemės sklype Kairių mstl., Plento g. 2D, kadastro Nr. 9124/0007:46, vykdoma atliekų tvarkymo veikla, prieštarauja Kairių miestelio bendrojo plano sprendiniams, kadangi šioje teritorijoje nenumatyta atliekų saugojimo, rūšiavimo ir utilizavimo veikla.

UAB „Virginijus ir Ko“ nesikreipė į Šiaulių rajono savivaldybės administraciją (toliau – Savivaldybė) dėl vykdomos atliekų tvarkymo veiklos teritorijoje, kurios adresas Plento g. 2D, Kairių miestelyje, Šiaulių rajone ir Savivaldybės Architektūros skyrius neišdavė jokių leidimų vykdyti atliekų tvarkymo veiklą. Savivaldybė yra išdavusi UAB „Natūralios sultys“ 2010-03-19 Statybos leidimą Nr. LNS-67-100319-00048 sandėlio (7F1g) statybai (projekto koregavimas), priestato statybai (sandėliavimo paskirtis) Šiaulių r. sav., Kairių sen., Kairių mstl., Plento g. 2D, žemės sklype, kurio kadastro Nr. 9124/0007:46.“

5. Seimo kontrolierė dėl Bendruomenės atstovių skunde nurodytų aplinkybių kreipėsi į Savivaldybės administraciją, Aplinkos apsaugos agentūrą, Aplinkos apsaugos departamentą, NVSC prašydama pateikti šių institucijų turimą informaciją ir paaiškinimus dėl Bendruomenės atstovių skunde nurodytos situacijos.

6. Atsakydama į Seimo kontrolierės paklausime iškeltus klausimus Savivaldybės administracija pateikė paaiškinimą, kuriame, be kita ko, nurodė:

6.1. „[...] Visuomenės informavimo procesas [pastaba: apie parengtus „Sandėlio 7F1g, jo priestato ir sandėlio 9F1p(g) Plento g. 2D, Kairiuose, Šiaulių r., statybos projektas (laida A)“ projektinius pasiūlymus] buvo įgyvendintas iš dalies be pažeidimų vadovaujantis statybos techninio reglamento STR 1.04.04:2017 „Statinio projektavimas, projekto ekspertizė“ 61, 65 punkto nuostatomis. Priimtas sprendimas dėl projektinių pasiūlymų nebuvo paskelbtas savivaldybės interneto svetainėje.“

6.2. atsakydama į klausimą „[...] atsižvelgiant į tai, kad Savivaldybės administracija savo 2021 m. kovo 8 d. rašte konstatavo žemės sklype (kadastro Nr. 9124/0007:46) vykdomos atliekų tvarkymo veiklos prieštaravimą Kairių miestelio bendrojo plano sprendiniams, informuoti, kokių veiksmų dėl pirmiau nustatyto fakto Savivaldybės administracija ėmėsi [...]“, Savivaldybės administracija Seimo kontrolierei nurodė, jog „[...] Savivaldybės administracija kreipėsi į Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos Šiaulių departamentą, Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos Šiaulių valdybą ir Aplinkos apsaugos agentūrą su prašymu pagal kompetenciją įvertinti ar UAB „Virginijus ir Ko“ vykdoma veikla atitinka teisės aktuose nustatytus reikalavimus ir nekelia pavojaus aplinkai bei žmonių sveikatai.“

6.3. atsakydama į klausimą „[...] ar Savivaldybės administracija ėmėsi kokių veiksmų (išskyrus 2021 m. sausio 8 d. raštą), siekdama paskatinti tarpinstitucinį bendradarbiavimą Bendruomenės atstovėms ir visai X bendruomenei aktualaus klausimo dėl saugios ir švarios aplinkos užtikrinimo įvertinimui [...]“ Savivaldybės administracija Seimo kontrolierei nurodė, kad „[...] papildomų veiksmų nebuvo imtasi.“

6.4. atsakydama į Seimo kontrolierės prašymą „[...] pateikti Savivaldybės administracijos teisės aktų nuostatomis pagrįsta nuomonę dėl Įmonės galimybių toliau vykdyti atliekų tvarkymo veiklą kitos paskirties žemės sklype (kadastro Nr. 9124/0007:46), nurodant kokia (-ios) institucija (-os) turi imtis veiksmų dėl šiuo aspektu Įmonės galimai vykdomų veiklos pažeidimų įvertinimo“ Savivaldybės administracija nurodė, kad „[...] Įmonei vykdyti atliekų tvarkymo veiklą kitos paskirties žemės sklype (kadastro Nr. 9124/0007:46), vadovaujantis Žemės naudojimo būdų turinio aprašo 19 punktu, leidžiama. Įmonės veiklos pažeidimus (aplinkos taršą) vertina Šiaulių rajono savivaldybės administracijos Aplinkos apsaugos skyrius, Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos Šiaulių skyrius.“

7. Iš dokumentų, pateiktų kartu su Savivaldybės administracijos paaiškinimais, turinio taip pat nustatyta:

7.1. Šiaulių rajono savivaldybės administracija 2021 m. sausio 28 d. raštu Nr. 210(3.25E) „Dėl UAB „Virginijus ir Ko“ vykdomos veiklos“ kreipėsi į NVSC Šiaulių departamentą, Aplinkos apsaugos departamento Šiaulių valdybą bei Aplinkos apsaugos agentūrą su prašymu pagal kompetenciją įvertinti, ar UAB „Virginijus ir Ko“ vykdoma veikla Kairių mstl., Plento g. 2D, atitinka teisės aktuose nustatytus reikalavimus ir nekelia pavojaus aplinkai bei žmonių sveikatai. Be kitų faktinių aplinkybių Savivaldybės administracijos minėtame rašte taip pat buvo nurodyta:

„[...] Informuojame, kad žemės sklype Kairių mstl., Plento g. 2D, kadastro Nr. 9124/0007:46, vykdoma atliekų tvarkymo veikla, prieštarauja Kairių miestelio bendrojo plano sprendiniams, kadangi šioje teritorijoje nenumatyta atliekų saugojimo, rūšiavimo ir utilizavimo veikla.“

7.2. Savivaldybės administracija 2021 m. vasario 12 d. rašte Nr. SG-128(3.3E) „Dėl 2021-01-06 viešojoje erdvėje įvykusio PVSV ataskaitos aptarimo ir protokolo“, adresuotame X.Y. be kita ko, nurodė:

„[...] UAB „Virginijus ir Ko“ vykdoma veikla neatitinka Kairių miestelio bendrojo plano, patvirtinto Šiaulių rajono savivaldybės tarybos 2013 m. gegužės 16 d. sprendimu Nr. T-141 „Dėl Kairių miestelio bendrojo plano patvirtinimo“.

7.3. Savivaldybės administracija savo 2021 m. balandžio 12 d. rašte Nr. SG-402 (3.3E) „Dėl pretenzijos UAB „Virginijus ir Ko“ projektinių pasiūlymų sprendiniams“, adresuotame Bendruomenės atstovėms, be kita ko, nurodė:

„[...] Informuojame, kad Šiaulių rajono savivaldybė nepritarė projektiniams pasiūlymams, nes numatoma nepavojingų atliekų tvarkymo veikla prieštarauja Kairių miestelio bendrajam planui, o taip pat atsižvelgdami į gyventojų skundus dėl vykdomos ir planuojamos UAB „Virginijus ir ko“ veiklos.“

7.4. Lietuvos administracinių ginčų komisijos Šiaulių apygardos skyriaus 2021 m. gegužės 27 d. sprendime Nr. 21R3-(AG3-48/26-2021), priimtame išnagrinėjus Įmonės skundą Savivaldybės administracijai, be kita ko, buvo konstatuota:

„[...] Skunde Pareiškėja teisę įgyvendinti Projektinius pasiūlymus grindžia Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro, Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos ministro 2005 m. sausio 20 d. įsakymu Nr. 3D-37/D-40 „Dėl žemės naudojimo būdų turinio aprašo patvirtinimo“ patvirtinto Žemės sklypų žemės naudojimo būdų ir žemės naudojimo pobūdžių, įrašytų Nekilnojamojo turto kadastrė, įrašų keitimo aprašo (toliau – Aprašas) 19 punktu, t. y. kad pramonės ir sandėliavimo teritorijose leidžiama statyti gamybinius statinius ir įrenginius, kuriuose būtų vykdoma atliekų naudojimo, atliekų paruošimo naudoti ar šalinti, atliekų surinkimo ir laikymo veikla. Mano, kad

Atsakovė galimai supainiojo Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatyme įtvirtintas „atliekų naudojimo“, „paruošimo naudojimui“ bei „atliekų šalinimo“ sąvokas, nors tai visiškai skirtingi atliekų tvarkymo būdai. Aprašo 19 punkte aprašytas žemės sklypo naudojimo būdas visiškai atitinka Pareiškėjos vykdomą veiklą ir esamas bei planuojamas statinių ir pastatų paskirtis.

[...] Atsakovė pateiktame atsiliepime į Skundą [...] pažymi, kad Atsakovė „pritaria projektiniams pasiūlymams dėl Žemės sklypo naudojimo būdo ir nurodytos Pastato 9F1p(g) bei Pastato 7F1g veiklos“.

8. Aplinkos apsaugos agentūra, teikdama paaiškinimus Seimo kontrolierei dėl Bendruomenės atstovių skunde nurodytų aplinkybių, be kita ko, nurodė:

8.1. „[...] 2019-11-22 UAB „Virginijus ir Ko“ pateikė Informacijos atrankai dokumentus dėl Nepavojingųjų atliekų tvarkymo veiklos išplėtimo (toliau – Informacija atrankai). Informacijoje atrankai buvo nurodyta, kad įmonė nedidins didžiausio vienu metu laikomo nepavojingųjų atliekų kiekio, bet planuojama pradėti papildomai pastate vykdyti nepavojingųjų atliekų (plastiko perdirbimo) tvarkymo veiklą, adresu Plento g. 2 D, Kairių mstl., Kairių sen. Šiaulių r. sav.

[...] Šiaulių rajono savivaldybės administracija, kaip PAV proceso subjektas, pagal kompetenciją, nurodytą PAV įstatymo 6 straipsnio 5 dalyje, „[...] savivaldybės vykdomoji institucija dėl planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo ir šios veiklos galimo poveikio aplinkai, atsižvelgdama į patvirtintų ir galiojančių teritorijų planavimo dokumentų sprendinius bei galimybes pagal teisės aktų reikalavimus juos keisti ir į pagal įstatymus vykdomo savivaldybės aplinkos stebėsenos (monitoringo) duomenis“ [...] nepateikė motyvuotų išvadų dėl PAV dokumentų ir PŪV poveikio aplinkai ir PAV įstatymo 7 straipsnyje nustatyta tvarka nedalyvavo atrankos dėl PAV procese.

Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – NVSC) Šiaulių departamentas, vadovaujantis PAV įstatymo 6 straipsnio 5 dalies 1 punktu, atsakingas už PŪV veiksmų, darančių įtaką visuomenės sveikatai, galimo poveikio visuomenės sveikatai vertinimą, įvertinęs pateiktą informaciją dėl PŪV atrankos išvados veiksmų, galinčių daryti įtaką visuomenės sveikatai [...] konstatavo, kad PŪV PAV neprivalomas. Kitų pasiūlymų nepateikė.

[...] PAV įstatymo 7 straipsnio 6 punkte nustatyta tvarka visuomenė nuo informacijos paskelbime dienos, t. y. per 10 darbo dienų, pasiūlymų dėl atrankos informacijos ir (ar) PŪV poveikio aplinkai vertinimo Agentūrai nepateikė ir atrankos dėl poveikio aplinkai vertinimo procese nedalyvavo.

[...] Agentūra, įvertinusi gautus subjektų motyvus ir išdėstytus motyvus Atrankos išvados 7 punkte, įgyvendinus 6 punkte nurodytas priemones, neigiamam poveikiui aplinkai išvengti arba užkirsti jam kelią, 2020-09-22 priėmė atrankos išvadą Nr. (30.4)-A4E- 8187 „Dėl nepavojingųjų atliekų tvarkymo veiklos išplėtimo poveikio aplinkai vertinimo“, adresu Plento g. 2 D, Kairių mstl., Kairių sen., Šiaulių r. sav. (toliau – Atrankos išvada), kad PAV neprivalomas, pagal PŪV organizatoriaus pateiktą informaciją atrankai dėl PAV.“

8.2. „[...] Pabrėžtina, kad Agentūra pagal kompetenciją, nustatyta Agentūros nuostatuose, nedalyvauja PVSU procedūrose. Poveikio aplinkai vertinimo/atrankos dėl PAV ir Poveikio sveikatai vertinimo procedūros (PVSU) yra atskiri procesai ir vykdomi pagal teisės aktuose nustatyta kompetenciją.“

8.3. „[...] Agentūra 2021-02-19 raštu Nr. (30.4)-A4E-1982 „Dėl UAB „Virginijus ir Ko“ vykdomos veiklos“ pateikė atsakymą, kuriame išsamiai paaiškino Šiaulių r. savivaldybei rūpimais klausimais. [...] Atkreiptinas dėmesys, kad Šiaulių rajono savivaldybės administracijos 2015-08-27 direktoriaus įsakymu Nr. A-985 „Dėl žemės naudojimo būdo papildymo Kairių miestelyje“, ir vadovaujantis 2013-05-16 sprendimu Nr. T-141 „Dėl Kairių miestelio bendrojo plano patvirtinimo“ papildė 2,0704 ha ploto žemės sklypo, kurio kad. Nr. 9124/004:46 Šiaulių r., Kairių sen., Kairių mstl. Plento g. 2D kitos paskirties žemės žemė, naudojimo būdu – 50% pramonės ir sandėliavimo objektų teritorijos, prie jau esamo 50% komercinės paskirties objektų teritorijos. Atkreiptinas dėmesys, kad

vadovaujantis Žemės įstatymo 21 straipsnio 1 dalies 1 punkto nuostatomis, kuriose nurodyta, kad žemės savininkai ir kiti naudotojai privalo naudoti žemę pagal pagrindinę naudojimo paskirtį ir naudojimo būdą, o Žemės naudojimo būdų turinio aprašo 19 punkte nustatyta, kad atliekų tvarkymo veiklą galima vykdyti žemės sklypuose, kurių paskirtis – kita, naudojimo būdas – pramonės ir sandėliavimo objektų teritorijos.“

8.4. „[...] Agentūra, po PŪV vietos apžiūros, ir, įvertinusi pateiktą Informaciją atrankai bei teiktas ir aptartas Agentūros pastabas dėl naujos planuojamos vykdyti plastiko atliekų naudojimo veiklos (R3) 2022 m., vadovaujantis Atrankos dėl poveikio aplinkai vertinimo tvarkos aprašo 39 punktu, Informacijos atrankai 32 punkte nurodė numatyti priemonės galimam reikšmingam neigiamam poveikiui aplinkai išvengti, jį sumažinti, užkirsti jam kelią, pateikiant šių priemonių aprašymus ir įgyvendinimo grafiką nurodant, kokiam PŪV etape jos bus numatytos ir įgyvendintos (pvz. taršos leidimo ar kitų įstatymuose nurodytų leidimų išdavimo etape, veiklos vykdymo etape, veiklos nutraukimo etape).“

9. Kartu su paaiškinimais Seimo kontrolieri Aplinkos apsaugos agentūra pateikė dokumentus, kurie patvirtina, jog:

9.1. atsakydama į Savivaldybės administracijos 2021 m. sausio 28 d. raštą (šios pažymos 7.1 punktas), Aplinkos apsaugos agentūra 2021 m. vasario 19 d. rašte Nr. (30.4)A4E-1982 „Dėl UAB „Virginijus ir Ko“ vykdomos veiklos“ Savivaldybės administracijai, be kita ko, nurodė:

„[...] Agentūra, kaip atsakinga institucija, nebuvo gavusi PAV proceso dalyvių, tame tarpe ir Šiaulių rajono savivaldybės administracijos, kaip PAV proceso subjekto, prašymų ar pasiūlymų persvarstyti Atrankos išvadą, todėl ši Atrankos išvada įsigaliojo po 20 d. d. nuo paskelbimo dienos.

[...] visi poveikio aplinkai vertinimo proceso dalyviai, tame tarpe PAV dokumentų rengėjas, PAV organizatorius, subjektai, įstatymų nustatyta tvarka atsako už PAV įstatymo nuostatų vykdymą, teisingos informacijos pateikimą ir pagal savo kompetenciją padarytas išvadas ir sprendimus.

[...] Atkreiptinas dėmesys, kad vadovaujantis Žemės įstatymo 21 straipsnio 1 dalies 1 punkto nuostatomis, kuriose nurodyta, kad žemės savininkai ir kiti naudotojai privalo naudoti žemę pagal pagrindinę naudojimo paskirtį ir naudojimo būdą, o Žemės naudojimo būdų turinio aprašo 19 punkte nustatyta, kad atliekų tvarkymo veiklą galima vykdyti žemės sklypuose, kurių paskirtis – kita, naudojimo būdas – pramonės ir sandėliavimo objektų teritorijos.

[...] Pažymėtina, kad Atrankos išvadoje, kurią Agentūra pateikė ir Šiaulių rajono savivaldybės administracijai, 6 punkte yra nurodyta 17 priemonių numatomam reikšmingam neigiamam poveikiui aplinkai išvengti arba užkirsti jam kelią. Šio punkto 6.3 papunktyje nurodyta, kad visos priemonės, kurios yra numatytos Informacijos atrankai 32 punkte pateiktame Priemonių įgyvendinimo grafike, privalo būti vykdomos nustatytais terminais. [...] Tik įvykdžius Atrankos išvados 6 punkte nurodytas 17 priemonių numatomam reikšmingam neigiamam poveikiui aplinkai išvengti arba užkirsti jam kelią ir, įvykdžius visas priemones nustatytais terminais, kurios yra numatytos Informacijos atrankai 32 punkte pateiktame Priemonių įgyvendinimo grafike, kaip nurodyta Atrankos išvados 6.3 papunktyje, Įmonė galės teikti paraišką taršos leidimui pakeisti.“

9.2. Aplinkos apsaugos agentūra 2021 m. kovo 19 d. rašte Nr. (30.4)A4E-3393, adresuotame Bendruomenės atstovei X.Y., nurodė, kad pagal kompetenciją negali spręsti poveikio visuomenės sveikatai vertinimo klausimų, o taip pat pateikė paaiškinimus dėl išduoto taršos leidimo Įmonės Kairių aikštelės įrenginiui, Įmonei priklausančio žemės sklypo (kadastro Nr. 9124/0007:46) naudojimo paskirties ir Įmonės vykdomos veiklos atitikimo pagal nustatytą žemės sklypo būdą bei kt.

10. Seimo kontrolierė savo paklausime NVSC prašė informuoti dėl aplinkybių, susijusių su visuomenės supažindinimo su PVSV Ataskaita proceso metu galimai buvusiais pažeidimais, bei pateikti institucijos nuomonę, ar aplinkybės dėl PVSV Ataskaitos rengėjo visuomenei nepateikto susirinkimo protokolo nagrinėtinos tik PVSV Ataskaitos nagrinėjimo stadijoje; pateikti teisės aktu nuostatomis pagrįstą institucijos nuomonę, ar dabar galiojantis teisinis reglamentavimas (Aprašo

[*pastaba*: Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. gegužės 13 d. įsakymu Nr. V-474 patvirtintas Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatyme nenumatytų poveikio visuomenės sveikatai vertinimo atlikimo atvejų tvarkos aprašas] nuostatos) neapriboja visuomenės teisės tinkamai ir laiku visuomenei susipažinti su susirinkimo protokolu ir pateikti dėl jo pastabas.

Atsižvelgdamas į tai, NVSC Seimo kontrolieriui, be kita ko, paaiškino:

„[...] pažymime, kad visuomenės nusiskundimai dėl esamos ūkinės veiklos nagrinėjami vadovaujantis Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatyme ir Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatyme nustatyta tvarka. Planuojamos ūkinės veiklos PVSV ataskaitos rengiamos vadovaujantis Metodiniais nurodymais [*pastaba*: Planuojamos ūkinės veiklos poveikio visuomenės sveikatai vertinimo metodiniai nurodymai, patvirtinti Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. liepos 1 d. įsakymu Nr. V-491 „Dėl Planuojamos ūkinės veiklos poveikio visuomenės sveikatai vertinimo metodinių nurodymų patvirtinimo“], o Departamento sprendimai dėl ūkinės veiklos galimybių pasirinktoje vietoje atsižvelgiant į PVSV ataskaitoje pateikiamą informaciją priimami Aprašo nustatyta tvarka.

[...] informuojame, kad Aprašo 30 punktas reikalauja pateikusiam PVSV ataskaitą pareiškėjui ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo ataskaitos gavimo dienos pateikti raštą, kuriuo patvirtinama, ar PVSV ataskaita atitinka Aprašo 25–27 ir 29 punktų reikalavimus ir nurodoma, kad motyvuoti reikalavimai PVSV ataskaitą pataisyti ar papildyti ar sprendimas dėl planuojamos ūkinės veiklos galimybių bus priimamas ne vėliau kaip per 20 darbo dienų nuo PVSV ataskaitos, kuri atitinka Aprašo 25–27 ir 29 punktų reikalavimus gavimo dienos.“

11. Kartu su NVSC Seimo kontrolieriui teikta informacija buvo pateiktas NVSC Šiaulių departamento 2021 m. vasario 12 d. raštas Nr. (6-11 14.3.4 Mr)2-31931 „Dėl poveikio visuomenės sveikatos vertinimo ataskaitos neatitikimo teisės aktų reikalavimams“, adresuotas Įmonei. Jame buvo konstatuota, jog „[...] po viešo PVSV ataskaitos svarstymo su visuomene 2021-01-06 nebuvo sudaryta galimybė visuomenei (dalyvavusiems gyventojams) susipažinti su susirinkimo protokolu (Tvarkos aprašo 13 p.) [...]“

12. Bendruomenės atstovių skundo tyrimo metu Seimo kontrolierė taip pat kreipėsi į Nacionalinę žemės tarnybą prie Žemės ūkio ministerijos (toliau vadinama – NŽT), kaip už žemės naudojimo valstybinę kontrolę atsakingą instituciją, prašydama įvertinti skunde Seimo kontrolieriui Bendruomenės atstovių nurodytus argumentus dėl galimai Įmonės ne pagal paskirtį naudojamo žemės sklypo (kadastro Nr. 9124/0007:46) ir pateikti institucijos nuomonę dėl tokių pirmiau nurodytų teiginių pagrįstumo / nepagrįstumo, o taip pat atlikti žemės sklypo (kadastro Nr. 9124/0007:46), esančio Plento g. 2D, Kairiai, Šiaulių r. sav., naudojimo valstybinę kontrolę.

Teikdama institucijos nuomonę, NŽT savo išvadoje, be kita ko, nurodė:

„[...] Pagrindinės žemės naudojimo paskirties nustatymas apibrėžia žemės savininko (valdytojo) veiklos konkrečiame žemės sklype galimybes (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2015 m. kovo 31 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A-610-520/2015). Žemės sklypo naudojimo būdas – teritorijų planavimo dokumentuose ar žemės valdos projektuose nurodyta veikla, kuri teisės aktų nustatyta tvarka leidžiama pagrindinės žemės naudojimo paskirties žemėje (Žemės įstatymo 2 str. 16 d.). Šie naudojimo būdai pagal pagrindinę žemės naudojimo paskirtį yra išvardyti Žemės įstatymo 26–29 straipsniuose, kurie taip pat bendrai apibrėžia pagrindinės žemės naudojimo paskirties ir būdų turinį bei bendruosius veiklos atitinkamoje žemėje (žemės sklypuose) ribojimus. Žemės naudojimo būdų turinys yra detalizuojamas Žemės naudojimo būdų turinio apraše.

Kitos paskirties žemei priskiriami žemės sklypai, kurie pagal teritorijų planavimo dokumentuose ar žemės valdos projektuose nustatytą žemės naudojimo būdą skirstomi į Žemės įstatymo 29 straipsnio 1 dalies 1–14 punktuose išvardytas teritorijas (pvz., vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų teritorijas, komercinės paskirties objektų ir kitas teritorijas). Paminėtina, kad

Žemės įstatymas, be bendrųjų žemės naudojimo reikalavimų, nenustato specialių nuostatų, įtvirtinančių kitos paskirties žemės naudojimo sąlygas, o pateikia bendrą (abstrakčią) nuorodą į kitus įstatymus ir juos lydinčius teisės aktus (Žemės įstatymo 29 str. 2 d.). Vienas iš norminių aktų, apibūdinančių kitos paskirties žemę, yra minėtas Žemės naudojimo būdų turinio aprašas.

Vadovaujantis Žemės naudojimo būdų turinio aprašu, kitos paskirties žemės sklypai, kuriems nustatytas žemės naudojimo būdas – komercinės paskirties objektų teritorijos, skirti viešbučių paskirties pastatams, administracinės paskirties (išskyrus valstybės ir savivaldybės institucijų, kitų iš valstybės ar savivaldybių biudžetų išlaikomų įstaigų administraciniams pastatams) pastatams, prekybos paskirties pastatams, paslaugų paskirties pastatams, maitinimo paskirties pastatams ir sporto paskirties pastatams, o kitos paskirties žemės sklypai, kuriems nustatytas žemės naudojimo būdas – pramonės ir sandėliavimo objektų teritorijos, skirti gamybos, remonto ir pramonės įmonių ar dirbtuvių, sandėlių statiniams, energetikos objektams, įskaitant branduolinės energetikos objektus ir statinius (atominė elektrinė, branduolinis reaktorius, branduolinių medžiagų ir radioaktyviųjų atliekų saugykla, jų perdirbimo objektas, taip pat radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginys – radioaktyviųjų atliekų kapinynas ir kita), atliekų naudojimo, atliekų paruošimo naudoti ar šalinti, atliekų surinkimo ir atliekų laikymo (naudoti skirtų atliekų laikymo ne ilgiau kaip 3 metus, šalinti skirtų atliekų laikymo ne ilgiau kaip 1 metus) statiniams ir (ar) įrenginiams. [...]

Iš Nekilnojamojo turto registro duomenų bazės išrašo Nr. 91/21465 nustatyta, kad žemės sklypui (kadastro Nr. 9124/0007:46), esančiam Plento g. 2D, Kairių mstl., Šiaulių r., nustatyta žemės naudojimo paskirtis – kita, ir nustatyti 2 žemės naudojimo būdai – komercinės paskirties objektų teritorijos, pramonės ir sandėliavimo objektų teritorijos. Minėtame žemės sklype registruoti gamybos pramonės (vaisvandenių cechas, angliarūgštės cechas, katilinė), administraciniai, sandėliavimo, pagalbinio ūkio (vandens aušintuvė) pastatai ir kiti inžineriniai statiniai.

Įmonės oficialioje interneto svetainėje (www.virginijusirko.lt) skelbiama, kad Įmonė atlieka antrinių žaliavų surinkimą ir tvarkymą, Įmonė įregistruota valstybiniame atliekų tvarkytojų registre, turi įstatymų nustatyta tvarka teisę surinkti, vežti, paruošti perdirbti, perdirbti arba perduoti perdirbėjams ar kitiems atliekų tvarkytojams įvairių atliekų. [...]

Analizuojant 2013 m. Kairių miestelio bendrojo plano, patvirtinto Šiaulių rajono savivaldybės tarybos 2013 m. gegužės 16 d. sprendimu Nr. T-141 „Dėl Kairių miestelio bendrojo plano patvirtinimo“ (toliau – Kairių miestelio bendrasis planas), sprendinius matyti, kad žemės sklypas (kadastro Nr. 9124/0007:46), esantis Plento g. 2D, Kairių mstl., Šiaulių r., patenka į pramonės ir sandėliavimo objektų teritoriją (pažymėta plane Nr. P1-2). Kairių miestelio bendrojo plano aiškinamojo rašto 2.2 papunktyje „Gretimų teritorijų perspektyvinis vystymas ir jo reglamentavimas“ nurodoma, kad „Kairių miestelio verslininkai turi išnaudoti ir įtakoti seniūnijos teritorijos vystymą, perspektyvoje, skatinanti veiklos sričių įvairovę, sutinkamai su gretimų teritorijų perspektyviniu teritorijos vystymo reglamentavimu, kuris pateiktas žemiau iš Šiaulių rajono savivaldybės bendrojo plano. 125/K teritorijai: U3 <.>, M3 <.>, C1 <.>“. Toliau minėtame aiškinamojo rašto skiltyje „Pramonės ir sandėliavimo objektų teritorijos“ nurodoma, kad „pramonės ir sandėliavimo objektų teritorijų (indeksas P) žemės naudojimas pobūdis – pramonės ir sandėliavimo įmonių statybos teritorijos (indeksas P1). Jos įsikūrę ir toliau plėtojamos pramonės funkcinėje zonoje (P1-1, P1-2, P1-3, P1N-1)“, „4.5.22. Pramonės funkcinio prioriteto zonos teritorija (P1-1, P1-2, P1-3), prie Plento gatvės dabar gan ekstensyviai ir nepilnai išnaudojama ir numatoma ją intensyvinti, renovuojant senus korpusus“.

Vertinant tai, kad Bendrajame plane ir Kairių teritorijos bendrajame plane įvardyti veiklos plėtojimo reikalavimai (pramonės ir sandėliavimo objektų teritorijos, galimas kitos tikslinės žemės paskirties ir visų naudojimo būdų/pobūdžių plėtojimas) atitinka žemės sklypui (kadastro Nr. 9124/0007:46) Plento g. 2D, Kairių mstl., Šiaulių r., nustatytą žemės naudojimo paskirtį ir naudojimo būdą (pramonės ir sandėliavimo objektų teritorijos), o pagal Žemės naudojimo būdų turinio aprašą pramonės ir sandėliavimo objektų teritorijose yra galima atliekų naudojimo, atliekų

paruošimo naudoti ar šalinti, atliekų surinkimo ir atliekų laikymo veikla, manytina, kad minėtame žemės sklype galėtų būti vykdomos tokios veiklos kaip atliekų naudojimas, tvarkymas ir pan. [...]"

13. Seimo kontrolierės atliekamo tyrimo metu NŽT papildomai informavo, jog „[...] NŽT Šiaulių skyrius 2021 m. liepos 12 d. atliko Žemės sklypo žemės naudojimo patikrinimą ir 2021 m. liepos 14 d. surašė Žemės sklypo žemės naudojimo patikrinimo aktą Nr. 31ŽN-154- (14.31.78.) (toliau – Patikrinimo aktas) [...], kuriame nurodyta, kad „Žemės sklype yra vykdoma ūkinė veikla galimai susijusi su nepavojingų atliekų tvarkymu. Sklypo teritorijoje yra paruošiamos perdirbimui gamybinės plastiko, stiklo, kartono atliekos, pakuotės. Dalis atliekų paruošiama išvežti šalinimui. Žemės sklypas yra naudojamas pagal pagrindinę žemės sklypo naudojimo paskirtį ir naudojimo būdus [...].“

Bendrai vertinant Patikrinimo akte esančią informaciją matyti, kad Žemės sklypas yra naudojamas pagal šiam žemės sklypui nustatytą žemės naudojimo paskirtį (kita) ir būdus (komercinės paskirties objektų teritorijos, pramonės ir sandėliavimo objektų teritorijos) ir šioje teritorijoje įmonės vykdoma veikla (atliekų naudojimas, tvarkymas ir pan.) pagal Žemės naudojimo būdų turinio aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2005 m. sausio 20 d. įsakymu Nr. 3D-37/D1-40 „Dėl Pagrindinės tikslinės žemės naudojimo paskirties žemės naudojimo būdų turinio, žemės sklypų naudojimo pobūdžių sąrašo ir jų turinio patvirtinimo (Dėl Žemės naudojimo būdų turinio aprašo patvirtinimo)“, nustatytus reikalavimus pramonės ir sandėliavimo objektų teritorijose yra leidžiama. [...]"

14. Bendruomenės atstovių skundo tyrimo metu taip pat buvo gauta informacija, kuria remiantis nustatyta:

14.1. Įmonės, kaip PVSV Ataskaitos rengėjo, NVSC Šiaulių departamentui pateikta PVSV Ataskaita įvertinimui ir galutiniam sprendimui dėl planuojamos ūkinės veiklos galimybių priimti buvo perduota NVSC Klaipėdos departamentui, kuris 2022 m. sausio 25 d. priėmė sprendimą Nr. (3-11 14.3.4 Mr) BSV-858 dėl Įmonės planuojamos ūkinės veiklos galimybių ir šiuo sprendimu buvo nustatytas siūlomas sanitarinės apsaugos zonos (SAZ) ribų dydis, sutampantis su žemės sklypo (kadastro Nr. 9124/0007:46) ribomis;

14.2. Savivaldybės administracija Įmonei yra išdavusi 2021 m. liepos 19 d. statybą leidžiantį dokumentą Nr. LSNS-67-210719-00258 ir 2022 m. rugpjūčio 9 d. statybą leidžiantį dokumentą Nr. LSNS-67-220809-00210, kurių pagrindu bus keičiama pastatų, esančių Įmonei priklausančiame žemės sklype (kadastro Nr. 9124/0007:46), paskirtis;

14.3. VĮ Registrų centro Nekilnojamojo turto registro duomenų bazės registro išrašo Nr. 91/21465 skiltyje „Teritorijos, kurioms taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos“ nėra nurodyta informacija apie Įmonei priklausančiam žemės sklypui (kadastro Nr. 9124/0007:46) nustatytą gamybinių ir komunalinių objektų sanitarinės apsaugos ir taršos poveikio zoną.

Tyrimui reikšmingos teisės aktų nuostatos

15. Lietuvos Respublikos įstatymai

15.1. Seimo kontrolierių įstatymo:

„2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. Biurokratizmas – tokia pareigūno veika, kai vietoj reikalų sprendimo iš esmės laikomasi nereikalingų ar išgalvotų formalumų, nepagrįstai atsisakoma spręsti pareigūno kompetencijai priklausančius klausimus, vilkinama priimti sprendimus ar atlikti savo pareigas bei kitaip blogai ar netinkamai valdoma (atsisakoma informuoti asmenį apie jo teises, sąmoningai pateikiamas klaidinantis ar netinkamas patarimas ir t. t.). Biurokratizmu taip pat laikomas toks pareigūnų darbas, kai nevykdomi arba blogai vykdomi įstatymai ar kiti teisės aktai.“

15.2. Viešojo administravimo įstatymo:

„3 straipsnis. *Viešojo administravimo principai*

Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi šiais principais: [...]

4) įstatymo viršenybės. Šis principas reiškia, kad įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą viešojo administravimo subjektams turi būti nustatyti laikantis šio įstatymo nustatytų reikalavimų, o viešojo administravimo subjektų veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus. Administraciniai sprendimai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais;

5) išsamumo. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį; [...]“

15.3. Vietos savivaldos įstatymo:

„4 straipsnis. *Vietos savivaldos principai*

Pagrindiniai principai, kuriais grindžiama vietos savivalda, yra: [...]

6) savivaldybės veiklos ir savivaldybės institucijų priimamų sprendimų teisėtumo. Savivaldybės institucijų ir kitų savivaldybės viešojo administravimo subjektų veikla ir visais jų veiklos klausimais priimti sprendimai turi atitikti įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimus; [...]

10) veiklos skaidrumo. Savivaldybės institucijų ir kitų savivaldybės viešojo administravimo subjektų veikla turi būti aiški ir suprantama savivaldybės gyventojams, kurie tuo domisi, jiems sudaromos sąlygos gauti paaiškinimus, kas ir kodėl daroma; [...]

12) reagavimo į savivaldybės gyventojų nuomonę. Savivaldybės gyventojai ar jų atstovai turi teisę susipažinti su savivaldybės institucijų sprendimų projektais ir priimtais sprendimais, gauti viešus ir motyvuotus atsakymus į pareikštą nuomonę apie savivaldybės institucijų ir kitų savivaldybės viešojo administravimo subjektų ar atskirų valstybės tarnautojų darbą; [...]“

15.4. Visuomenės sveikatos priežiūros įstatymo:

„24 straipsnis. *Sanitarinės apsaugos zonos*

1. Asmenys, planuojantys ir (ar) vykdantys ūkinę veiklą, kuri yra susijusi su poveikiu aplinkai ir dėl to galimu neigiamu poveikiu visuomenės sveikatai, inicijuoja sanitarinės apsaugos zonų nustatymą. Sanitarinės apsaugos zonos nustatomos ūkinei veiklai ir (ar) objektams, nurodytiems Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme. [...]

5. Kontrolę, kaip laikomasi sanitarinės apsaugos zonų nustatymo ir zonoms nustatytų reikalavimų, pagal kompetenciją vykdo savivaldybių institucijos, Sveikatos apsaugos ministerijos įgalios institucijos ir kitos valstybės institucijos.“

15.5. Nekilnojamojo turto registro įstatymo:

„3 straipsnis. *Nekilnojamųjų daiktų, daiktinių teisių į juos, šių teisių suvaržymų, juridinių faktų, teritorijų, kuriose taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos, įregistravimo momentas*

Nekilnojamieji daiktai, daiktinės teisės į juos, šių teisių suvaržymai, juridiniai faktai laikomi įregistruotais, kai atitinkami duomenys įrašomi į Nekilnojamojo turto registro duomenų bazę. [...]“

15.6. Administracinių nusižengimų kodekso:

„53 straipsnis. *Reikalavimų dėl sanitarinės apsaugos, aerodromo triukšmo apsauginių zonų pažeidimas*

[...] 3. Pranešimo dėl naujai nustatytų ir (ar) pasikeitusių (panaikintų) sanitarinės apsaugos, aerodromo triukšmo apsauginių zonų žymos padarymo ir (ar) prašymo įrašyti šias zonas į Nekilnojamojo turto kadastrą ir Nekilnojamojo turto registrą per įstatymuose nustatytą terminą nepateikimas, kai šį pranešimą ir (ar) prašymą turi pateikti asmuo, suinteresuotas ūkinės ir (ar)

kitokios veiklos, dėl kurios nustatytos šios sanitarinės apsaugos, aerodromo triukšmo apsauginės zonos, vykdymu,

užtraukia baudą asmenims nuo vieno šimto penkiasdešimt iki trijų šimtų eurų ir juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims – nuo trijų šimtų penkiasdešimt iki šešių šimtų penkiasdešimt eurų. [...]

589 straipsnis. Administracinius nusižengimus tiriantys ir protokolus surašantys pareigūnai

Administracinių nusižengimų teiseną pradeda, administracinių nusižengimų tyrimą atlieka ir administracinių nusižengimų protokolus surašo, išskyrus šio kodekso 611 straipsnio 4 dalyje nustatytus atvejus, šių institucijų pareigūnai: [...]

48) Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos – dėl šio kodekso 53 straipsniuose [...] numatytų administracinių nusižengimų; [...]"

15.7. Teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatymo:

„10 straipsnis. Statybą leidžiančių dokumentų išdavimo teisėtumo tikrinimas

1. Inspekcija statybą leidžiančių dokumentų išdavimo teisėtumą tikrina pagal Inspekcijos metinius veiklos planus, taip pat viešojo administravimo subjektų, fizinių asmenų, juridinių asmenų ir jų padalinių, kitų juridinio asmens statuso neturinčių organizacijų ir jų padalinių pateiktų skundų pagrindu.“

16. Kiti teisės aktai

16.1. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016 m. lapkričio 7 d. įsakymu Nr. D1-738 patvirtinto statybos techninio reglamento STR 1.04.04:2017 „Statinio projektavimas, projekto ekspertizė“ (aktuali akto redakcija, galiojanti nuo 2020 m. rugšėjo 22 d.):

„67. Savivaldybės administracijos valstybės tarnautojas, atliekantis savivaldybės vyriausiojo architekto funkcijas, per 5 darbo dienas po 66 punkte nurodyto prašymo ir kitų dokumentų gavimo dienos: pritaria arba motyvuotai nepritaria projektiniams pasiūlymams, apie tai paskelbia IS „Infostatyba“, paskelbia (pateikia nuorodą) savivaldybės interneto svetainės pirmajame puslapyje ir informuoja statytoją; projektinius pasiūlymus, kuriems pritaria, paskelbia IS „Infostatyba“ ir paskelbia (pateikia nuorodą) savivaldybės interneto svetainės pirmajame puslapyje.“

16.2. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. gegužės 13 d. įsakymo Nr. V-474 „Dėl Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatyme nenumatytų poveikio visuomenės sveikatai vertinimo atlikimo atvejų nustatymo ir tvarkos aprašo patvirtinimo ir įgaliojimų suteikimo“:

„1. Įgalioju planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo subjekto, atsakingo už sveikatos apsaugą, funkcijas atlikti Nacionalinį visuomenės sveikatos centrą prie Sveikatos apsaugos ministerijos.

2. Nustatau, kad Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatyme nenumatyti atvejai yra planuojamos ūkinės veiklos rūšys, kurioms sanitarinės apsaugos zonų ribos nustatomos arba tikslinamos poveikio visuomenės sveikatai vertinimo būdu, tačiau joms nustatyti ar tikslinti neatliekamas planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimas Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatyme nustatyta tvarka.“

16.3. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. gegužės 13 d. įsakymu Nr. V-474 (akto redakcija, galiojusi nuo 2020 m. sausio 1 d. iki 2022 m. rugšėjo 1 d.) patvirtinto Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatyme nenumatytų poveikio visuomenės sveikatai vertinimo atlikimo atvejų tvarkos aprašo (toliau vadinama – Aprašas):

„13. Planuojamos ūkinės veiklos organizatorius arba Ataskaitos rengėjas viešo visuomenės supažindinimo su Ataskaita susirinkimo metu turi [...] informuoti, kur galima susipažinti su susirinkimo protokolu ir per kiek laiko galima teikti pastabas dėl protokolo. [...]

15. Protokolas turi būti baigtas rašyti ir pirmininko bei sekretoriaus pasirašytas ne vėliau kaip per 5 darbo dienas (nurodant pasirašymo datą) po viešo visuomenės supažindinimo su Ataskaita susirinkimo.

16. Visuomenė su protokolu gali susipažinti Ataskaitos rengėjo buveinėje, jo veiklos vykdymo vietoje ir Ataskaitos rengėjo interneto svetainėse, jei tokių turi, arba kitoje viešo visuomenės supažindinimo su Ataskaita susirinkime bendrai sutartoje vietoje ir pateikti pastabas per 3 darbo dienas nuo jo pateikimo visuomenei susipažinti dienos. Pastabos dėl protokolo visuomenės supažindinimo susirinkimą rengusiam Ataskaitos rengėjui teikiamos raštu arba elektroniniu paštu, nurodant teikėjo vardą, pavardę (juridinio asmens pavadinimą), adresą, teikimo datą.

17. Pastabas dėl protokolo per 3 darbo dienas nuo pastabų pateikimo termino pabaigos išnagrinėja viešą visuomenės supažindinimo su Ataskaita susirinkimą vykdamas Ataskaitos rengėjas, nurodydamas, kurios pastabos laikomos pagrįstomis, kurios nepagrįstomis, ir to motyvus. Visais atvejais pastabos ir jų įvertinimo dokumentai dėl protokolo pridedamos prie jo. [...]

22. Visi dokumentai, susiję su visuomenės informavimu (paskelbimo visuomenės informavimo priemonėse, registruotų laiškų išsiuntimą patvirtinančių dokumentų kopijos, duomenys apie Ataskaitos viešą ekspoziciją, viešo visuomenės supažindinimo su Ataskaita susirinkimo protokolas, visuomenės pasiūlymų kopijos, atsakymai į visuomenės pasiūlymus, visuomenės pasiūlymų įvertinimo dokumentas), pridedami kaip Ataskaitos priedai. [...]

32. Nacionalinis visuomenės sveikatos centras, gavęs iš pareiškėjo Ataskaitą su priedais, atitinkančią Tvarkos aprašo 25–27 ir 29 punktų reikalavimus, įvertinęs, ar pateiktos Ataskaitos forma ir turinys atitinka Planuojamos ūkinės veiklos poveikio visuomenės sveikatai vertinimo metodinius nurodymus, ar planuojama ūkinė veikla atitinka visuomenės sveikatos saugos teisės aktų reikalavimus, ar visuomenės supažindinimas su Ataskaita atliktas pagal nustatytus reikalavimus, ne vėliau kaip per 20 darbo dienų nuo Ataskaitos gavimo Nacionaliniame visuomenės sveikatos centre dienos:

32.1. teikia motyvuotus reikalavimus Ataskaitą pataisyti ar papildyti, pateikti sutikimą (jei jis nebuvo pateiktas), arba

32.2. priima sprendimą dėl planuojamos ūkinės veiklos galimybių. [...]"

16.4. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. liepos 14 d. įsakymu Nr. D1-385 (Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016 m. vasario 4 d. įsakymo Nr. D1-78 redakcija su paskutiniais pakeitimais, padarytais Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2021 m. sausio 7 d. įsakymu Nr. D1-8) patvirtintų Aplinkos apsaugos agentūros nuostatų:

„9. Svarbiausieji Agentūros veiklos tikslai yra: [...]

9.2. teisės aktų nustatytais atvejais vykdyti ūkinės veiklos aplinkosauginį reguliavimą ir (ar) įgyvendinti priemones, padedančias vykdyti ūkinės veiklos aplinkosauginį reguliavimą; [...]

10.2. įgyvendindama 9.2 papunktyje nurodytą veiklos tikslą: [...]

10.2.24. koordinuoja atrankos dėl poveikio aplinkai vertinimo ir poveikio aplinkai vertinimo procesus, nagrinėja atrankos informaciją, poveikio aplinkai vertinimo subjektų, suinteresuotos visuomenės pasiūlymus dėl atrankos informacijos ir (ar) poveikio aplinkai vertinimo atlikimo ir priima atrankos išvadą dėl poveikio aplinkai vertinimo, sprendimus pratęsti atrankos išvadų galiojimą, nagrinėja, vertina ir tvirtina poveikio aplinkai vertinimo programas, nagrinėja ir vertina argumentuotą suinteresuotos visuomenės pasiūlymų įvertinimą, suinteresuotos visuomenės pasiūlymus, poveikio aplinkai vertinimo ataskaitas (toliau – ataskaitos), remdamasi poveikio aplinkai vertinimo subjektų išvadomis dėl programų, pranešimo apie poveikio aplinkai vertinimo pradžią, ataskaitų ir planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai, tvirtina poveikio aplinkai vertinimo

programas, priima sprendimus dėl planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai, sprendimus pratęsti sprendimų dėl planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai galiojimą; [...]"

17. Teismų praktika

17.1. Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimas (byla Nr. 51/01-26/02-19/03-22/03-26/03-27/03):

„[...] Konstitucinis teisinės valstybės principas suponuoja įvairius reikalavimus įstatymų leidėjui, kitiems teisėkūros subjektams: teisėkūros subjektai teisės aktus gali leisti tik neviršydami savo įgaliojimų; teisės aktuose nustatyti reikalavimai turi būti grindžiami bendro pobūdžio nuostatomis (teisės normomis ir principais), kurias įmanoma taikyti visiems numatytiems atitinkamų teisinių santykių subjektams; diferencijuotas teisinis reguliavimas turi būti grindžiamas tik atitinkamais teisės aktais reguliuojamų visuomeninių santykių subjektų padėties objektyviais skirtumais; kad teisinių santykių subjektai galėtų žinoti, ko iš jų reikalauja teisė, [...] įstatymuose ir kituose teisės aktuose nustatytas teisinis reguliavimas turi būti aiškus, suprantamas, neprieštaringas, teisės aktų formuluotės turi būti tikslios, turi būti užtikrinami teisės sistemos nuoseklumas ir vidinė darna, teisės aktuose neturi būti nuostatų, vienu metu skirtingai reguliuojančių tuos pačius visuomeninius santykius; kad teisinių santykių subjektai galėtų savo elgesį orientuoti pagal teisės reikalavimus, teisinis reguliavimas turi būti santykinai stabilus; [...]"

17.2. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2019 m. gruodžio 11 d. nutartis (administracinė byla Nr. A-1335-556/2019):

„[...] konstitucinis teisinės valstybės principas suponuoja reikalavimą, kad viešojo administravimo subjektams draudžiama atlikti viešojo administravimo funkcijas neturint įstatymo nustatyta tvarka suteiktų viešojo administravimo įgaliojimų arba priimti administracinius sprendimus, siekiant kitų, negu įstatymų ar kitų norminių teisės aktų nustatytų, tikslų.

[...] Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas savo jurisprudencijoje ne kartą yra akcentavęs būtinybę viešojo administravimo subjektams laikytis įstatymo viršenybės (teisėtumo) principo, nuroydamas, kad viešojo administravimo subjektų kompetencija turi būti nustatyta įstatymu (turi remtis įstatymu ir atitikti jo reikalavimus), viešojo administravimo subjektų veikla turi būti vykdoma tik jiems priskirtos kompetencijos ribose, o bet kokie viešojo administravimo subjektų veiksmai ar sprendimai, priimti viršijant nustatytą kompetenciją (lot. *ultra vires*), pripažįstami neteisėtais (žr., pvz., 2006 m. liepos 25 d. išplėstinės teisėjų kolegijos sprendimą administracinėje byloje Nr. I⁴⁴⁴-2/2006; 2008 m. lapkričio 28 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. I⁴⁴⁴-4/2008; 2010 m. lapkričio 26 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A⁷⁵⁶-1486/2010 ir kt.). [...]"

17.3. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. kovo 1 d. nutartis (administracinė byla Nr. A⁵⁰²-1605/2012):

„[...]. Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnyje nurodyta, kad viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi įstatymo viršenybės, objektyvumo, proporcingumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, efektyvumo, subsidiarumo ir kitais šioje įstatymo normoje išvardytais principais. Tai reiškia, jog kiekviena viešojo administravimo institucija yra saistoma bendrųjų, be kita ko, konstitucinių teisės principų (teisinės valstybės, valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, teisės viršenybės, draudimo diskriminuoti, asmenų lygybės prieš įstatymą, proporcingumo ir kt.) bei gero administravimo, atsakingo valdymo principų (teisėtumo, objektyvumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, skaidrumo ir kt.).“

17.4. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2021 m. kovo 24 d. nutartis (administracinė byla Nr. eA-1826-629/2021):

„[...] Gero administravimo principas reikalauja, kad valstybės institucijos, priimdamos administracinius sprendimus, veiktų rūpestingai ir atidžiai, taip pat užtikrintų, kad administracinėje

procedūroje būtų laikomasi visų teisės aktų nuostatų. Šis principas suponuoja taip pat tai, kad viešojo administravimo subjektas turi pareigą pateikti suinteresuotam asmeniui objektyvią ir teisingą informaciją jį dominančiu klausimu (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2015 m. birželio 26 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eA-2142-624/2015).“

Tyrimo išvados

18. Atsižvelgiant į Bendruomenės atstovių skundo turinį bei į tyrimo metu nustatytas aplinkybes, tyrimo išvados bus pateikiamos išskiriant šias dalis:

18.1. dėl Savivaldybės administracijos tarnautojų veiksmais (neveikimu) galimai pažeistos Bendruomenės teisės į tinkamą viešąjį administravimą;

18.2. dėl Aplinkos apsaugos agentūros tarnautojų netinkamų veiksmų (neveikimo) nagrinėjant Bendruomenės atstovių kreipimuisi.

Dėl Savivaldybės administracijos tarnautojų veiksmais (neveikimu) galimai pažeistos Bendruomenės teisės į tinkamą viešąjį administravimą

19. Remdamasi Bendruomenės atstovių skunde nurodyta ir tyrimo metu surinkta informacija (pažymos 2, 4, 6, 7, 12, 13 punktai), taip pat teisiniu reglamentavimu, pacituotu šios pažymos 15–16 punktuose, susijusiu su Savivaldybės administracijos tarnautojų galimai netinkamais veiksmais (neveikimu) sprendžiant X bendruomenei svarbius klausimus dėl saugios ir švarios aplinkos užtikrinimo, Seimo kontrolierė konstatuoja:

19.1. kaip teigtina remiantis Bendruomenės atstovių teiginiais (pažymos 2.5 ir 2.6 punktai), vienas esminių pagrindų, lėmusių Bendruomenės įsitikinimą dėl Įmonės neteisėtai vykdomos atliekų tvarkymo veiklos žemės sklype (kadastro Nr. 9124/0007:46) ir jame esančiuose pastatuose, buvo Savivaldybės administracijos Bendruomenei ir kitoms institucijoms pateikiama pozicija, jog Savivaldybės administracija Įmonei nėra išdavusi leidimų vykdyti atliekų tvarkymo veiklą, o Įmonės vykdoma atliekų tvarkymo veikla prieštarauja Kairių miestelio bendrojo plano sprendiniams (pažymos 4.2, 7.1, 7.2, 7.3 punktai).

Tyrimo metu nustatyta, jog šiuos Savivaldybės administracijos teiginius paneigė Aplinkos apsaugos agentūra, apie tai informuodama tiek Savivaldybės administraciją, tiek Bendruomenės atstoves (pažymos 8.3, 9.2 punktai), tačiau Savivaldybės administracija vėlesniuose savo atsakymuose Bendruomenės atstovėms minėtuosius teiginius vis tiek nurodydavo kaip teisingus (pažymos 4.10, 7.3 punktai).

Pastebėtina, kad nors Savivaldybės administracija ėmėsi veiksmų siekdama gauti atsakingų institucijų išvadas dėl Įmonės vykdomos veiklos ir todėl kreipėsi į NVSC Šiaulių departamentą, Aplinkos apsaugos departamentą Šiaulių valdybą bei Aplinkos apsaugos agentūrą prašydama pagal kompetenciją atlikti situacijos įvertinimą (pažymos 6.2, 7.1 punktai), tačiau pažymėtina, kad Savivaldybės administracijos rašte Bendruomenės atstovėms buvo tik nurodytas atsakingų institucijų atsakymų gavimo faktas, tačiau su visomis minėtųjų institucijų pateiktomis išvadomis, kurios skyrėsi nuo Savivaldybės administracijos pozicijos dėl Įmonės vykdomos veiklos teisėtumo, Bendruomenės atstovės nebuvo supažindintos (pažymos 4.10, 8.3 punktai).

Pabrėžtina tai, kad Savivaldybės administracija savo pozicijos dėl Įmonės vykdomos veiklos neteisingumą netiesiogiai pripažino Lietuvos administracinių ginčų komisijos Šiaulių apygardos skyriui nagrinėjant Įmonės skundą Savivaldybės administracijai dėl pritarimo projektiniams sprendiniams, kai Lietuvos administracinių ginčų komisijos Šiaulių apygardos skyriaus 2021 m. gegužės 27 d. sprendime Savivaldybės administracija nurodė pritarianti projektiniams pasiūlymams, kurie buvo pagrįsti tuo, jog pramonės ir sandėliavimo teritorijose leidžiama statyti gamybinius statinius ir įrenginius, kuriuose būtų vykdoma atliekų naudojimo, atliekų paruošimo naudoti ar šalinti, atliekų surinkimo ir laikymo veikla (pažymos 7.4 punktas). Tai, kad Įmonės veikla žemės sklype

(kadastru Nr. 9124/0007:46) yra leidžiama, Savivaldybės administracija pati patvirtino ir Seimo kontrolieriui teiktuose paaiškinimuose (pažymos 6.4 punktas).

Tyrimo metu Seimo kontrolieriui kreipusis į NŽT dėl išvados dėl galimai Įmonės ne pagal paskirtį naudojamo žemės sklypo (kadastru Nr. 9124/0007:46), pirmiau paminėtą klaidinančią poziciją paneigė ir NŽT pateikta nuomonė (pažymos 12, 13 punktai).

Remiantis pirmiau nurodytu, seka išvada, kad Savivaldybės administracija dėl netinkamo teisės aktų nuostatų aiškinimo, sukėlė nepagrįstas Bendruomenės abejones dėl Įmonės vykdomos veiklos teisėtumo, kas sąlygojo Bendruomenės atstovių nepasitikėjimą kitų viešojo administravimo institucijų veikla (pažymos 2.2, 2.8 punktai). Įvertinus tai, kad Savivaldybės administracijai, kaip viešojo administravimo subjektui, turint pareigą laikytis ne tik Viešojo administravimo įstatyme įtvirtintų įstatymų viršenybės, išsamumo principų bei Vietos savivaldos įstatyme įtvirtinto savivaldybės veiklos ir savivaldybės institucijų priimamų sprendimų teisėtumo principo (pažymos 15.2, 15.3 punktai), bet ir gero administravimo principo (pažymos 17.4 punktas), konstatuotina, kad skundžiama institucija jais nesivadovavo, o tokie Savivaldybės administracijos netinkami veiksmai atitinka biurokratizmo, kaip jis apibrėžiamas Seimo kontrolierių įstatyme (pažymos 15.1 punktas), požymius;

19.2. remiantis Bendruomenės atstovių skunde Seimo kontrolieriui nurodytais teiginiais, jog tuo metu, kai vyko Įmonei priklausančio Sandėlio 7F1g, jo priestato ir sandėlio 9F1p(g) statybos projekto projektinių pasiūlymų svarstymas, Savivaldybės administracijos tarnautojų neveikimu visuomenės informavimo procese galimai buvo padaryti pažeidimai, Seimo kontrolierė paprašė Savivaldybės administracijos pateikti informaciją dėl šių teisinių pagrįstumo / nepagrįstumo. Tuo pagrindu Savivaldybės administracija nurodė, jog visuomenės informavimo apie pateiktus projektinius pasiūlymus procesas, kaip jis numatytas statybos techniniame reglamente STR 1.04.04:2017 „Statinio projektavimas, projekto ekspertizė“ (pažymos 16.1 punktas), buvo įgyvendintas iš dalies be pažeidimų, tačiau tuo pačiu pripažino, jog Savivaldybės administracijos priimtas sprendimas pritarti projektiniams sprendiniams nebuvo paskelbtas Savivaldybės interneto svetainėje (pažymos 6.1 punktas).

Pažymėtina, kad tyrimo metu buvo nustatyta, jog šiuo metu Savivaldybės administracija Įmonei yra išdavusi statybą leidžiančius dokumentus (pažymos 14.2 punktas). Kaip spręstina iš Bendruomenės atstovių kreipimuose į įvairias institucijas akcentuoto netikrumo dėl galimybių Įmonei vykdyti atliekų tvarkymo veiklą žemės sklype (kadastru Nr. 9124/0007:46) esančiuose pastatuose, Įmonei išduoti statybą leidžiantys dokumentai Bendruomenei kelia abejones dėl jų teisėtumo, ypač dėl to, jog visuomenės supažindinimo su projektiniais pasiūlymais studijoje padarytas pažeidimas Savivaldybės administracijos taip ir nebuvo ištaisytas.

Įvertinusi tai, Seimo kontrolierė mano, jog siekiant eliminuoti Bendruomenės abejones dėl Įmonei išduotų statybą leidžiančių dokumentų (pažymos 14.2 punktas), remiantis Teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatyme nustatytais pagrindais (pažymos 16.1 punktas), tikslinga kreiptis į Valstybinę teritorijų planavimo ir statybos inspekciją prie Aplinkos ministerijos, siekiant įvertinti minėtųjų statybą leidžiančių dokumentų teisėtumą;

19.3. atliekamo tyrimo metu nustatyta Bendruomenės atstovių kreipimusi į viešojo administravimo institucijas gausa patvirtina tą faktą, jog Bendruomenė per savo atstovus aktyviai domėjosi situacija dėl Įmonės vykdomos ir planuojamos veiklos bei siekė, kad visos atsakingos institucijos tinkamai įgyvendintų joms priskirtas funkcijas. Tačiau pažymėtina, kad ne visuose Įmonės ūkinės veiklos planavimo etapuose tiek Bendruomenė, tiek Savivaldybės administracija ėmėsi visų nuo jų priklausančių veiksmų.

Tai svarbu pažymėti todėl, nes tyrimo metu surinktos informacijos pagrindu nustatyta, jog tuo metu, kai Įmonė Aplinkos apsaugos agentūrai pateikė Informacijos atrankai dokumentus dėl Nepavojingųjų atliekų tvarkymo veiklos išplėtimo, Savivaldybės administracija, kaip PAV proceso subjektas, nepateikė motyvuotų išvadų dėl PAV dokumentų ir PŪV poveikio aplinkai ir atrankos dėl PAV procese nedalyvavo (pažymos 8.1, 9.1 punktai). Taigi, iš to seka išvada, kad Savivaldybės

administracija, nors ir žinodama Bendruomenės siekį, kad Įmonės planuojama ūkinė veikla būtų įvertinta remiantis visomis galimomis priemonėmis ir nustatytais teisiniais pagrindais, tačiau jai Poveikio aplinkai vertino įstatyme numatytos teisės teikti išvadas dėl PAV dokumentų ir PŪV poveikio aplinkai neįgyvendino.

Šios aplinkybės, Seimo kontrolierės nuomone, parodo, kad Bendruomenei svarbiu saugios ir švarios aplinkos Kairių miestelyje klausimu Savivaldybės administracija ne tik mažai komunikuoja tiek su kitomis viešojo administravimo institucijomis (pažymos 6.3 punktas), tiek su pačia Bendruomene. Nors tyrimo metu buvo nustatyta apie Savivaldybės administracijos organizuotus susitikimus su Bendruomene, tačiau tuo pačiu akivaizdu, jog Bendruomenei yra būtina gauti visą svarbią bei Savivaldybės administracijos turimą aktualią informaciją apie Įmonės planuojamos ūkinės veiklos pokyčius bei norima, kad Savivaldybės administracija dėtų visas pagal jos kompetenciją galimas institucijos pastangas situacijai kontroliuoti. Todėl pirmiau paminėtų aplinkybių pagrindu negalima konstatuoti, jog Savivaldybės administracija tinkamai įgyvendino Vietos savivaldos įstatyme įtvirtintus veiklos skaidrumo ir reagavimo į savivaldybės gyventojų nuomonę principus (pažymos 15.3 punktas) bei užtikrino Bendruomenės teisę į gerą viešąjį administravimą (pažymos 17.3 punktas).

20. Remiantis aukščiau išdėstytu, Seimo kontrolierė konstatuoja, kad Savivaldybės administracijos tarnautojų veiksmai laikytini buvę netinkamais, tuo pagrindu konstatuojamas Bendruomenės teisės į tinkamą viešąjį administravimą pažeidimo atvejis, o ši Bendruomenės atstovių skundo dalis pripažįstama pagrįsta.

Dėl Aplinkos apsaugos agentūros tarnautojų netinkamų veiksmų (neveikimo) nagrinėjant Bendruomenės atstovių kreipimuisi

21. Vertindama Bendruomenės atstovių skunde nurodytas aplinkybes dėl Aplinkos apsaugos agentūros tarnautojų veiksmų (neveikimo) (pažymos 2.8 punktas), Seimo kontrolierė pastebi, kad savo skunde Bendruomenės atstovės akcentuoja buvus skundžiamos institucijos biurokatiškus veiksmus nenagrinėjant jų teiktų kreipimūsi iš esmės, o juos persiunčiant kitoms institucijoms. Akivaizdu, kad, Bendruomenės atstovių įsitikinimu, Aplinkos apsaugos agentūra turėjo imtis tam tikrų veiksmų dėl Įmonei išduoto Taršos leidimo galiojimo panaikinimo, tačiau to nepadare.

Pirmiausia atkreiptinas dėmesį į tai, kad Aplinkos apsaugos agentūra savo raštuose Bendruomenės atstovei (pažymos 4.7, 9.2 punktai) akcentavo skundžiamos institucijos kompetenciją ir negalėjimą pasisakyti dėl klausimų, kurie yra susiję su PVSV procesu. Pažymėtina, kad ši skundžiamos institucijos pozicija patvirtinama remiantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. gegužės 13 d. įsakymo Nr. V-474 „Dėl Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatyme nenumatytų poveikio visuomenės sveikatai vertinimo atlikimo atvejų nustatymo ir tvarkos aprašo patvirtinimo ir įgaliojimų suteikimo“ nuostatomis bei Aplinkos apsaugos agentūros nuostatais (pažymos 16.2, 16.4 punktai), kuriomis planuojamos ūkinės veiklos PAV subjekto, atsakingo už sveikatos apsaugą, funkcijos priskirtos NVSC. Be to, akcentuotina, kad viešojo administravimo subjektų veikla turi būti vykdoma tik jiems priskirtos kompetencijos ribose, nes priešingu atveju tai sąlygotų priimtų sprendimų neteisėtumą (pažymos 17.2 punktas).

Paminėtina tai, kad Aplinkos apsaugos agentūra išdėstė institucijos paaiškinimus ir nuomonę dėl Įmonei išduoto Taršos leidimo (pažymos 8.3 punktas), kuriais vadovautis turėjo ir Savivaldybės administracija, tačiau to nepadare (pažymos 19.1 punktas). Todėl kai Bendruomenės atstovės ir toliau siekė Įmonei išduoto Taršos leidimo galiojimo panaikinimo, Aplinkos apsaugos agentūra šio klausimo pagrįstai nenagrinėjo ir nesprendė. Seimo kontrolierė pabrėžia, jog, nepaisant asmenų, kurie kreipiasi į instituciją turimos nuomonės ar teiginių tam tikru klausimu, bet kokių viešojo

administravimo institucijos veiksmų atlikimui yra privalomas teisėtas pagrindas, o jo nesant – jokie veiksmai ir sprendimai negalimi, nes tuo yra pagrįsta teisėtumo principo esmė.

Be to pažymėtina, kad tyrimo metu Aplinkos apsaugos agentūros pateikta medžiaga patvirtino institucijos paaiškinimuose Seimo kontrolieriui nurodytą informaciją, jog siekiant galimam reikšmingam neigiamam poveikiui aplinkai išvengti, jį sumažinti, jam užkirsti kelią dėl Įmonės naujai planuojamos vykdyti plastiko atliekų naudojimo veiklos, Aplinkos apsaugos agentūra Informacijos atrankai 32 punkte numatė sąrašą priemonių, kurias Įmonė privalės įgyvendinti siekdama pradėti vykdyti naują planuojamą ūkinę veiklą (pažymos 8.4 punktas).

Remiantis pirmiau nurodytomis išvadomis, Seimo kontrolierė konstatuoja, jog nėra pagrindo konstatuoti Aplinkos apsaugos agentūros tarnautojų veiksmus nagrinėjant Bendruomenės atstovių kreipimuisi buvus netinkamais ar turinčiais neveikimo požymių. Todėl ši Bendruomenės atstovių skundo dalis atmetama kaip nepagrįsta.

22. Analizuodama tyrimo metu paaiškėjusias faktines aplinkybes, patvirtinančias tai, jog NVSC Klaipėdos departamentas 2022 m. sausio 25 d. priėmė sprendimą Nr.(3-11 14.3.4 Mr) BSV-858 dėl Įmonės planuojamos ūkinės veiklos galimybių ir šiuo sprendimu buvo nustatytas siūlomas sanitarinės apsaugos zonos (SAZ) ribų dydis, sutampantis su žemės sklypo (kadastro Nr. 9124/0007:46) ribomis (pažymos 14.1 punktas), Seimo kontrolierė atkreipia dėmesį ir į kitą faktinę aplinkybę, kurios pagrindu kyla abejonės dėl Įmonės tinkamai vykdomo teisės aktuose nustatyto reikalavimo nustatyti bei Nekilnojamojo turto kadastrė ir Nekilnojamojo turto registre įregistruoti sanitarinę apsaugos zoną, nes tokio įrašo Nekilnojamojo turto registre nėra (pažymos 14.3 punktas).

Pabrėžtina, kad ūkio veiklos subjektams, planuojantiems ar vykdančioms ūkinę veiklą, dėl kurios būtina nustatyti sanitarines apsaugos zonas, teisės aktuose nustatyta pareiga nustatytas sanitarines apsaugos zonas įregistruoti Nekilnojamojo turto kadastrė ir Nekilnojamojo turto registre privaloma įgyvendinti, nes tik tokiu būdu yra užtikrinamas fakto dėl žemės sklypui nustatytų specialiųjų žemės naudojimo sąlygų konstatavimas. Kaip teigtina remiantis Nekilnojamojo turto registro įstatymo nuostata (pažymos 15.5 punktas), tik nuo atitinkamų duomenų įrašymo į Nekilnojamojo turto registrą momento, tokie duomenys yra laikomi įregistruoti. Iš to seka, kad ūkio subjektui nustačius sanitarinę apsaugos zoną, tačiau teisės aktų nustatyta tvarka jos neįregistravus, tai sąlygoja neaiškumą dėl specialiųjų žemės naudojimo sąlygų galiojimo momento ar net sukelia prielaidą dėl šio fakto nustatymo nebuvimo. Minėtojo privalomo veiksmo svarbą patvirtina ir Administracinių nusižengimų kodekse įtvirtinta nuostata, kurios pagrindu yra numatyta administracinė atsakomybė už prašymo įrašyti sanitarinės apsaugos zonas į Nekilnojamojo turto kadastrą ir Nekilnojamojo turto registrą nepateikimas (pažymos 15.6 punktas).

Atsižvelgdama į tai, Seimo kontrolierė mano, kad būtina įvertinti priežastis ir (ar) galimai esamus kitus teisinius pagrindus, kuriais remiantis Įmonės vykdomai veiklai nustatytos sanitarinės apsaugos zonos faktas nėra įregistruotas Nekilnojamojo turto kadastrė ir Nekilnojamojo turto registre. Todėl, remdamasi Visuomenės sveikatos priežiūros įstatymo ir Administracinių nusižengimų kodekso nuostatomis (pažymos 15.4, 15.6 punktai), įtvirtinančiomis NVSC kontrolės funkcijas šiuo aspektu, būtina kreiptis į NVSC dėl pirmiau nurodytų aplinkybių įvertinimo pagal kompetenciją.

23. Kitos svarbios aplinkybės, nustatytos remiantis Bendruomenės atstovių skundo tyrimo metu surinktos informacijos pagrindu, yra susijusios su visuomenės supažindinimo su PVSV Ataskaita proceso metu nustatytais faktais.

Pažymėtina, kad nors nagrinėjamu atveju visuomenės supažindinimo su PVSV Ataskaita procesas jau įvykęs, bet, Seimo kontrolierės įsitikinimu, aplinkybės, kurios patvirtina buvus netinkamai įgyvendintus kai kuriuos visuomenės supažindinimo su PVSV Ataskaita proceso reikalavimus (pažymos 2.7, 11 punktai), vertintinos tinkamo teisinio reguliavimo aspektu.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad iš Bendruomenės atstovių kreipimusi į NVSC Šiaulių departamentą ir NVSC Šiaulių departamento atsakymų matyti, kad Bendruomenės atstovės iš anksto (dar iki PVSV Ataskaitos pateikimo NVSC Šiaulių departamento vertinimui) atkreipė dėmesį į, Bendruomenės atstovių nuomone, padarytus pažeidimus visuomenės supažindinimo su Ataskaita etape (pažymos 4.3, 4.5, 4.8, 4.9 punktai). Pabrėžtina, kad NVSC Šiaulių departamentas šias aplinkybes vertino tik gavęs Ataskaitos rengėjo pateiktą PVSV Ataskaitą bei kaip vieną iš nustatytų trūkumų nurodė Atskaitos rengėjui tai, kad Ataskaitos svarstymo su visuomene metu nebuvo sudaryta galimybė visuomenei (dalyvaujantiems gyventojams) susipažinti su susirinkimo protokolu (pažymos 4.9 punktas).

Remiantis NVSC Šiaulių departamento veiksmais, kai Bendruomenės atstovių kreipimais dėl galimų susipažinimo su protokolu pažeidimų nebuvo nagrinėti iki tol, kol Ataskaitos rengėjas nepateikė Ataskaitos NVSC Šiaulių departamentui (pažymos 4.6, 10 punktai), manytina, kad NVSC Šiaulių departamentas vadovavosi Aprašo 22 punkte įtvirtinta nuostata (pažymos 16.3 punktas), numatančia, jog visi dokumentai, susiję su visuomenės informavimu, tarp kurių ir viešo visuomenės supažindinimo su Ataskaita susirinkimo protokolas, pridedami kaip Ataskaitos priedai, ir todėl galimas tik kompleksiškas Ataskaitos vertinimas, gavus visus su Ataskaita susijusius dokumentus (priedus).

Tačiau Seimo kontrolierė pastebi, kad pastabų dėl protokolo pateikimas yra pirminis etapas, kurio pagrindu vėliau seka visuomenės pasiūlymų dėl Ataskaitos teikimas. Jis turi vykti jau įvertinus pastabas dėl viešo visuomenės supažindinimo su Ataskaita susirinkimo protokolo, nes grįžtamojo proceso dėl pastabų Ataskaitos svarstymo su visuomene procese surašytam protokolui inicijuoti nebegalima, o Ataskaitos svarstymo su visuomene etapas jau būna laikomas įvykusi. Todėl, Seimo kontrolierės nuomone, visuomenei turi būti leista prašyti NVSC įvertinti susipažinimo su protokolu pažeidimo atvejus ar eliminuotą galimybę pateikti pastabas dėl protokolo (ši teisė turėtų būti aiškiai nurodyta Apraše). Manytina, kad šiuo metu nesant tokio aiškaus nurodymo, Aprašo 17 punkte įtvirtinta nuostata, kad rengėjas privalo išnagrinėti ir dėl jų pateikti savo sutikimą/ nesutikimą su jomis, tam tikrais atvejais gali likti neįgyvendinta.

Taigi, nagrinėjamas atvejis parodo, jog NVSC visuomenės gautus kreipimusis dėl galimai padarytų pažeidimų Ataskaitos svarstymo su visuomene procese nagrinėjant tik po Ataskaitos rengėjo pateiktos Ataskaitos NVSC, yra pažeidžiamas teisinio tikrumo principas.

Atsižvelgdama į tai, kas pirmiau paminėta, bei remdamasi tuo, kad konstitucinis teisinės valstybės principas suponuoja reikalavimus įstatymų ir kitiems teisėkūros subjektams nustatyti tokį teisinį reglamentavimą, jog jis būtų aiškus, neprieštaringas bei užtikrinantis teisės sistemos nuoseklumą ir vidinę darną (pažymos 17.1 punktas), Seimo kontrolierė mano, jog būtina įvertinti, ar Apraše nustatytas teisinis reglamentavimas, įtvirtinantis Ataskaitos svarstymo su visuomene etape numatytą suinteresuotos visuomenės teisę gauti jų teiktų pastabų dėl susirinkimo protokolo įvertinimą (išnagrinėjimą), pirmiau paminėtų išvadų aspektu yra tinkamas ir pakankamas.

SEIMO KONTROLIERIŲ SPRENDIMAI

24. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė Milda Vainiutė nusprendžia:

X bendruomenės atstovių skundo dalį dėl Šiaulių rajono savivaldybės administracijos tarnautojų veiksmais (neveikimu) pažeistos X bendruomenės teisės į tinkamą viešąjį administravimą pripažinti pagrįsta.

25. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 2 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė Erika Leonaitė nusprendžia:

X bendruomenės atstovių skundo dalį dėl Aplinkos apsaugos agentūros tarnautojų netinkamų veiksmų (neveikimo) nagrinėjant X bendruomenės atstovių kreipimusis atmesti.

SEIMO KONTROLIERIŲ REKOMENDACIJOS

26. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 6, 14 ir 17 punktais, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė Milda Vainiūtė rekomenduoja:

26.1. Šiaulių rajono savivaldybės administracijos direktoriui:

26.1.1. atkreipti dėmesį į šio tyrimo metu nustatytą ir konstatuotą X bendruomenės teisės į gerą viešąjį administravimą pažeidimo atvejį (pažymos 19.1 punktas), jį aptarti su Bendruomenės atstovių kreipimusis nagrinėjusiais Šiaulių rajono savivaldybės administracijos tarnautojais bei įpareigoti juos ateityje tinkamai įgyvendinti gero administravimo principą;

26.1.2. įvertinti šios pažymos 19.2 punkte nustatytą visuomenės informavimo apie projektinius pasiūlymus, kuriems pritarta, tinkamo paskelbimo pažeidimo atvejį ir užtikrinti, kad Šiaulių rajono savivaldybės administracijoje būtų tinkamai įgyvendinamas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016 m. lapkričio 7 d. įsakymu Nr. D1-738 patvirtinto statybos techninio reglamento STR 1.04.04:2017 „Statinio projektavimas, projekto ekspertizė“ 67 punkte įtvirtintas reikalavimas dėl Savivaldybės administracijos pritarimo arba motyvuoto nepritarimo projektiniams pasiūlymams paskelbimo;

26.1.3. su šio tyrimo išvadomis (pažymos 19.3 punktas) supažindinti Šiaulių rajono savivaldybės administracijos tarnautojus, atkreipiant jų dėmesį į būtinybę užtikrinti tikslinį ir aktualų suinteresuotų asmenų (bendruomenių) informavimą jiems rūpimais klausimais, siekiant, kad būtų tinkamai įgyvendinami Vietos savivaldos įstatyme įtvirtinti veiklos skaidrumo ir reagavimo į savivaldybės gyventojų nuomonę principai;

26.2. **Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos viršininkui** – šios pažymos 19.2 punkte konstatavus buvus visuomenės informavimo apie projektinius pasiūlymus, kuriems pritarta, tinkamo paskelbimo pažeidimo atvejį, pavesti atsakingiems Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos tarnautojams atlikti statybą leidžiančių dokumentų (nurodytų šios pažymos 14.2 punkte) išdavimo teisėtumo patikrinimo procedūrą, kaip ji numatyta Teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatyme, ir apie tai informuoti X bendruomenės atstoves bei Seimo kontrolierę.

27. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 6 ir 8 punktais, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė Erika Leonaitė rekomenduoja:

27.1. **Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos direktoriui** – atsižvelgiant į pažymos 22 punkte nustatytas aplinkybes, pavesti atsakingiems Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos tarnautojams atlikti UAB „Virginijus ir Ko“ patikrinimą, siekiant įvertinti aplinkybes dėl Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos Klaipėdos departamento 2022 m. sausio 25 d. sprendimo Nr. (3-11 14.3.4 Mr) BSV-858 pagrindu žemės sklype (kadastro Nr. 9124/0007:46) UAB „Virginijus ir Ko“ vykdomai ūkinei veiklai nustatytos sanitarinės apsaugos zonos ribų neįregistravimo Nekilnojamojo turto kadastrė ir Nekilnojamojo turto registre fakto bei apie patikrinimo rezultatus informuoti Seimo kontrolierę;

27.2. **Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai** – išanalizuoti bei įvertinti šios pažymos 23 punkte padarytas išvadas dėl poreikio tobulinti teisinį reglamentavimą ir spręsti klausimą dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. gegužės 13 d. įsakymu Nr. V-474 patvirtinto Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatyme nenumatytų poveikio visuomenės sveikatai vertinimo atlikimo atvejų tvarkos aprašo nuostatų pakeitimo šioje Seimo kontrolierės pažymoje pateiktą išvadą pagrindu.

Primename, kad Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta, jog informacija apie siūlymų (rekomendacijų) išnagrinėjimą Seimo kontrolieriui turi būti pateikiama nedelsiant priėmus sprendimus dėl priemonių, kurių bus imamasi, atsižvelgiant į Seimo kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją), **bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.**

Seimo kontrolierė

Erika Leonaitė

Seimo kontrolierė

Milda Vainiutė